

CHARAKTERYSTYKA BESKIDU NISKIEGO

Góry Beskidu Niskiego są na ogół niskie i łagodne, charakteryzują się długimi grzbietami o spłaszczonych wierzchołkach i kopulastych szczytach. Jedyne niektóre grzbiety i szczyty są bardziej strome i ostre. Wysokości wzniesień są zróżnicowane i wahają się od ok. 500 do 1000 m n.p.m

Głównymi grupami górskimi w obrębie Beskidu Niskiego są:

- Góry Grybowskie rozciągające się od Mszalnicy po Ropę, są pasmem najbardziej wysuniętym na zachód. Najwyższy szczyt - Jaworze (882 m n.p.m.)
- Góry Hańczowskie (Hańczowskie Góry Rusztowe) leżą pomiędzy doliną rzeki Białej i Zdyni. Są najwyższą częścią Beskidu Niskiego. Najwyższy szczyt - Lackowa (997 m n.p.m.)
- Pasma Magurskie, które rozciąga się od Szymbarku do Krempnej. W jego skład wchodzi pasma: Magura Małastowska (813 m n.p.m.) oraz Magura Wątkowska. Najwyższy szczyt - Wątkowa (846 m n.p.m.)
- Beskid Dukielski, leży na południe od Dukli, na wschód od Pasma Magurskiego. Najwyższy szczyt - Piotruś (727 m n.p.m.)
- Pasma Bukowicy, położone jest między dolinami Wisłoka i Osławy. Najwyższy szczyt - Tokarnia (777 m n.p.m.)

- Pasma graniczne, które rozciąga się od Przełęczy Beskid do Przełęczy Łupkowskiej i jest najbardziej na wschód wysuniętą częścią Beskidu Niskiego. Najwyższy szczyt - Kamień (857 m n.p.m.)

Geologia

Beskid Niski, podobnie jak reszta Beskidów, ma budowę fliszową - należy do typu gór fałdowych systemu alpejskiego powstałych w trzeciorzędzie (okres kredy do paleogenu). Powstał przez sfałdowanie i późniejsze wyniesienie skał osadowych (fliszu karpackiego) - piaskowców, łupków, ilów i mułowców, margli i innych skał, które zostały wytworzone przez istniejące tu niegdyś morze Tetydy. Ruchy górotwórcze powodujące nasunięcie na siebie warstw utworzyły tu kilka jednostek tektonicznych i tak n.p. piaskowce magurskie utworzone z odpornych na wietrzenie ziaren kwarcu z domieszką łupków krystalicznych są materiałem, z którego zbudowane jest Pasma Magurskie. Charakterystyczne dla Beskidu Niskiego są także osuwiska. Przyczyną ich powstawania są łupki, które po nasiąknięciu wodą nabierają właściwości smarnych i zbudowane z nich zbocza zaczynają się osuwać. W Beskidzie Niskim znajduje się ok. 12 osuwisk, z których najpotężniejsze jest na Maślanej Górze koło Szymbarku.

Klimat

Klimat Beskidu Niskiego nosi cechy

charakterystyczne dla klimatów górskich. Średnia temperatura roczna spada tu do 6-7 [°C]. Najcieplejszymi miesiącami są: lipiec i sierpień z temperaturą ok. 17 °C, najchłodniejszymi - styczeń i luty: około -5 [°C]. Ilość opadów ściśle związana jest z ukształtowaniem terenu i wysokością n.p.m. i waha się od 800 [mm] przy granicy z Pogórzem do 1100 [mm] w Górach Hańczowskich i paśmie Magurskim. Pokrywa śnieżna zalega tu przez 120 - 150 dni. Niektóre przełęczę głównego grzbietu Karpat stanowią dogodnie drogi migracji dla mas powietrza - wilgotnych z Nizin Polskich i suchych z Wielkiej Niziny Węgierskiej. Występują tu silne i porywiste wiatry (zwłaszcza w części wschodniej BN) które noszą nazwę wiatrów dukielskich lub rymanowskich. Specyficzne cechy zaciszy śródgórskich nosi klimat okolic Iwonicza-Zdroju i Rymanowa-Zdroju. Gromadzi się tam ciepłe powietrze nawiewane z Nizin Węgierskich, a otaczające lasy nawilżając je łagodzą temperaturę, co powoduje że występuje tam znakomity mikroklimat.

Fauna i flora

Tereny Beskidu Niskiego mają bogatą szatę roślinną, która jak na wszystkich

obszarach górskich zmienia się wraz ze zmianą wysokości, układając się w tzw. piętra. W całym Beskidzie Niskim, ze względu na małą wysokość gór są tylko dwa piętra: piętro pogórza (do wysokości ok. 530

metrów) i powyżej tej wysokości piętro regla dolnego. Poza tym przyroda BN wykazuje charakter przejściowy pomiędzy Beskidami Zachodnimi a Wschodnimi. W górach lasy zajmują blisko 70% powierzchni. Dominują głównie buczyny i lasy mieszane bukowo - jodłowe (z domieszkami olchy, dębu i grabu), z bardzo bogatym runem leśnym. Rosną tu również modrzewie, cisy, jawory a w miejscach podmokłych lasy jesionowo - olszowe oraz wierzby, topole, olchy i jesiony tworzące lasy łąkowe. Świerki występują tylko tam gdzie zostały sztucznie wprowadzone. W wielu miejscach można natknąć się na wiekowe, niemal pierwotne knieje puszczy karpackiej. Występują tu liczne rośliny kwiatowe które zakwitając masowo tworzą różnokolorowe połacie; n.p. przebiśniegi, cebulka dwulistna, żywiec gruczołowaty, czosnek niedźwiedzi, zawilce, miesięcznica trwała. Zakwity te kończą się gdy drzewa pokryją się całkowicie liśćmi i zakryją promieniom słonecznym dostęp do dna lasu.

Równie bogata jest flora lasów BN. Licznie występują: dziki, sarny, zające oraz jelen szlachetny w odmianie karpackiej. Z drapieżników można wymienić: niedźwiedzie (zachodzące ze strony Słowackiej), wilki, rysie i żbiki, oraz mniejsze jak kuny, lisy, jenoty, wydry. Spotyka się około 140 gatunków ptaków, a wśród nich tak rzadkie gatunki jak: orzeł przedni, orlik krzykliwy i grubodzioby, puchacz, puszczyk uralski, gadożer, myszołów zwyczajny, pszczołojad, muchówka białoszyja czy bocian czarny lub trójpalczasty. Typowymi gatunkami górskimi są żyjący nad strumieniami pluszcz i pliszka górską. Licznie występują tu także gady i płazy: żmija zygzakowata, gniewosz plamisty, zaskroniec, padalec, kumak górski, salamandra i kilka gatunków traszek (alpejska, grzebieniasta), a także rzadkie gatunki owadów; motyle: paż żeglarski, paż

królowej; chrząszcze: jelonek rogacz,
nadobnica alpejska.